

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfal János.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 24 K
Félévre — — — 12 K
Negyedévre — — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
:: :: detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1914.

XLIII. évfolyam, 234. szám.

Csütörtök, október 15.

A győzelmek utján.

Előre Varsó felé. — Az oroszok vereségei.

Budapest, október 15. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) A főhadiszállásról jelentik:

A stari sambor-medikai vonalon az ellenségnek megerősített állásai vannak. Csapataink támadnak. Ezeknek a harcoknak terjedelme növekedőben van.

Höfer vezérőrnagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Budapest, október 15. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, okt. 14. A nagy főhadiszállásról jelentik:

A keleti harctéren az oroszokat a Schirwindtnél vívott harcokban visszavetettük s ez alkalmal háromezer foglyot, huszonhat ágyut és tizenkét gépfegyvert vesztek.

Lyck ismét birtokunkban van.

Bialát az ellenség kiűritette.

Attól délre az orosz előcsapatoknak Varsó felé történt visszaverése alkalmával nyolcezer foglyot ejtettünk és huszonöt ágyut zsákmányoltunk.

Kergetjük az oroszokat.

Budapest, október 15. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) A főhadiszállásról jelentik:

A Kárpátokban négy napi harc után visszavettük Toronyát és Wyskow felé üldözzük az oroszokat a Visó-völgyében is folytak kisebb eredményes összecsapások a visszavonuló ellenséges osztagokkal.

Höfer vezérőrnagy, a vezérkar főnökének helyettese.

A szerbek ellen.

Budapest, október 15. A „Torontál“ eredeti távirata. A sajtóalbizottság engedélyével jelenti tudósítónk: A sajtóhadiszállásról jelentik:

Csapataink helyzete Szerbiában kitűnő. A király nevenapját október 4-ikén megünnepeltük s a zenekarok a harcvonalig menve játszották a Himnuszokat.

A nyugati világcsata.

Budapest, október 15. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, okt. 14. A nagy főhadiszállásról jelentik:

Az ellenséges védőseregek egy része Gent felől sietve vonul vissza nyugatnak a tengerpart felé. Csapataink üldözik őket.

Nyilatkozat.

Tisztelettel tudatom a cigarettázó urakkal, hogy a Fiume—Triesti Modiano S. D. gyár a háboru által okozott nehéz viszonyokra való tekintettel a Clubspecialité szivarkahüvely árát 50 fillerre szállította le, a könyvecskés szivarkapapir árát pedig 10 fillérrel! — Azon felül forgalomba hozott egy 4 filléres csomagolásu papirt Modiano specialité név alatt. — Halász Ferenc, a Modiano Fiume—Triesti gyár vezérképviselője.

Főraktár: Strélinger Márk m. kir. dohánynagyárudajában.

Lille városát megszálltuk és ott 4500 foglyot ejtettünk. A városi hatóságok Lille-t a német csapatokkal szemben nyílt városnak nyilvánították, mégis az ellenség egy átkarolási kísérleténél Dünkirchen felől, csapatokat rendelt a városba azzal a feladattal, hogy az átkaroló sereg megérkezéig ott tartsák magukat. Minthogy ez a sereg természetesen nem érkezett meg, ennek egyszerű következménye az volt, hogy a céltalanul védőmezzett város csapataink által történt bevételkor károkat szenvedett.

A hadsereg arcvonalán nincs ujság.

Megállapítottuk, hogy a reimsi székesegyháznál két nehéz francia üteg áll továbbá megfigyeltük, hogy a székesegyház egyik tornyáról fényjeleket adtak. Természetes, hogy védekeznünk kell a székesegyház kimézésére való tekintet nélkül, minden olyan ellenséges rendszabály és harceszköz ellen, amely csapatainkra hátrányos. Ha tehát a tisztes emlékek még inkább szenved a háboru által, ezért mint előbb, úgy most is a franciák felelősek.

Budapest, okt. 15. A „Torontál“ eredeti távirata. A Magyar Távirati Iroda jelenti Rotterdamból:

A németek a Gentből Brügge irányában menekülő angol és belga csapatokat üldözték, utólérték és megtámadták. A harc folyik.

HIREK.

— **Zimony és Belgrád.** A déli harctéren a két legexponáltabb város Zimony és Belgrád. Zimony a mi részünkről, Belgrád pedig a szerbek részéről. Természetes, hogy ez a két farkasszemet néző város szenved legtöbbet a háboruból. Zimony eddig még aránylag keveset kapott a háborus tüzből, de a szerbek most más irányban való tehetetlenségükben Zimonyon töltik ki a bosszújukat.

Mint ugyanis Zimonyból jelentik, a belgrádi várórség éjjel-nappal unostalan rettenetes bombazáporot küld Zimonyra. Éppen ezért a katonai parancsnokság, — nehogy a polgárság életében is kár essék — jónak látta elrendelni a város kiürítését. Ez október nyolcadikán meg is történt. A város civil lakosságát a Szerémség felső és Bácska alsó részébe telepítették le. Zimony városában most egyetlen egy civil ember sincs. A vonat csak Batajnicáig megy. Civileknek egyáltalán nem lehet Batajnicán túl lefele menni. Zimonyban most csak katonák vannak. A szerbek egyáltalán nem kímélik a municiót. A zimonyi állomást — ahonnan legutoljára távoztak a hivatalnokok — bombázzák legjobban. A fontos iratokat már előzőleg mind egy kúton vonatra pakolták s valósággal ágyúüzben vitték el. A szerbek Zimonynak jobb részét lövik leginkább s az állomást, mert azt hiszik, hogy munició van ott. A lakosság menekülése is folytonos tüzelés közt ment végbe. Az emberek minden értékesebb holmijukat magukkal vitték.

Viszont a szerbek zimonyi bombázásával egyszerre a mi katonáink is állandóan lövik Belgrádot, amelynek középületei már romokban hevernek. Több ízben — körülbelül tizenötöszer — ugyanakkor, amikor legjobban ágyuzta tüzereségünk a szerb fővárost, csapataink hajókon, monitorokon és pontonon szintén megkísérelték az átkelést.

— **Színház a háboruban. — Ingyen színházi jegyek.** A Torontálmezei Közművelődési Egyesület, a háboruban is felhasználni kívánja a színház kulturális tevékenységét, amelynek most a lehetőség szerint éppen egy nem szabad megszakadni, mint más tevékenységnek, s éppen ezért lépéseket tett aziránt, hogy egyrészt a munkásosztály tagjai, másrészt mások is, akiket a háboru kereseti viszonyaikban sújt, ingyen hozzájussanak a színházi előadásokhoz s esténként egy kis üdülést és kulturális szórakozást nyerjenek.

Ezért a kulturegylet felkérésére először is *Balla Kálmán* színigazgató nemes

elhatározással naponként 15 karzati ülőhelyet adományozott a munkások számára. másodszer a kulturegylet tiz zárt-széket bérelt a X—XII. sorban, amelyeket a kulturegylet ingyen oszt ki első sorban olyan szerényebb helyzetben levő nők közt, akik a hadijótekonyság körül fáradoztak, hogy így esténként, a jótekonyság munkája után üdülésben legyen részük.

Ugy a karzati, ülőhelyekre szóló jegyeket, mint a zártszékre szóló jegyeket a jelentkezők ingyen kapják és vehetik át, esütörtöktől kezdve naponként d. n. 4 órától 5 óráig a Torontál szerkesztőségében Somfai János kulturegyleti főtitkártól.

— **A hős tanár.** Az északi harctéren küzdött Nagybecskerekéről, főgimnáziumunk jeles fiatal tanára Herr György is mint tartalékos zászlós. Eddig baj nélkül harcolt, legutóbb azonban ő is megsebesült s két ellenséges golyót is kapott. Az egyik golyó csipőjébe, a másik karjába furódott s így harc kép-telen lett és tegnap hazahozták házi-ápolásba. Sebei szerencsére nem súlyosak s a hős tanár, aki vitézségéért a harctéren hadnaggyá lépett elő, remélhetőleg hamarosan kigyógyul sebeiből.

— **Az Alduna mentén.** Az Aradi Közlöny munkatársa, *Bolgár Lajos*, a napokban lentjárt a magyar-szerb határon és igen érdekes cikkeket írja le az ország déli részén szerzett tapasztalatait. Beszélgetést folytatott a hírlapíró *Joanovich Sándor* temesi kormánybiztossal is. A rendkívül érdekes cikkeiből a következőket közöljük:

A délvidek dunamenti városaiban és községeiben még most is állandóan folyik az ágyuharc mindkét részről. Bázias, Kevévára, Orsova ellen újabb bombázást intéztek a szerbek anélkül azonban, hogy komoly eredményeket értek volna el. Az elmenekült lakosság lassankint mindenhová visszatért. Édekes különben *Tisza István* gróf miniszterelnöknek *Joanovich Sándor* kormánybiztos, főispánhoz a napokban intézett leírata, amely közli hogy a Duna mentén levő községekben egyáltalában nincsen veszély. A Dunán nem jöhetnek át a szerbek, erre még csak gondolni sem lehet. A Duna vonalán a mi oldalunon olyan nagyszerű védőművek vannak, hogy az esetleg áttörő ellenség az utolsó emberig elpusztulna itt.

A szerbek augusztus közepe óta próbálják Bázias bombáni és eddig száznolevan lövést adtak le a szerbek Bázias ellen. Jellemző, hogy a rengeteg lövés mellett si csak október harmadkán délelőtt tudták az indóház tetejét eltalálni és a cserépettős erős kőépület kigyulladt. A srapnell, amely a gyújtást végezte, először a hegyoldalhoz

vágódott s tüzes darabjai a tetőre pattantak. A padlás alatt egy nagy és egy kisebb lyuk mutatja a lövegek útját. Az indóház balszárnya elpusztult, a jobbszárnya még használható; a kémények csupaszon, megrodgálva meredeznek az ég felé.

Báziason kívül a környékbeli falvak lakossága szerb és ellenségeink ezt tudva, nem háborgatják őket gránátjaikkal. Az aldunai szerb parasztság jól viselkedik a magyarokkal szemben. Csak egy áruló akad: Sztokics Milán márasomyósi kisbirtokos. Hetekkel ezelőtt este a Drina partján lámpával adta tudtal az ellenségnek, hogy a folyó melyik részén szabad az út. Szerető Lajos káplár éles szeme észre vette ezt és elfogta az árulót. D az ő segítségével sikerült törbeeselni azokat a szerbeket, akiknek Sztokics jelt adott. Három komitási jött át ladikon és 47 bombát hoztak magukkal. Sztokics bevallotta, hogy a bombákat Fehértemplomnak szánták.

— **Háborus képek a Moziban.** A Modern Moziban tegnap este mutatták be az első háborus mozgóképeket, amelyek a németek diadalmas harcából valók. Ebből az alkalomból a színházat megtöltő közönség viharosan tüntetett királyunk és a német császár mellett s a zenekar a Himnuszt és a Rákóczi-indulójt játszva nagy lelkesedésben tartotta a közönséget. A háborus képeket sikerült műsor kísérte.

— **Perlasz község a magyar szőért.** A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén Scossa Dezső kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy Perlasz községe kimondotta, hogy a község összes iskolájában a tanítási nyelv magyar legyen. A közigazgatási bizottság a szerb nemzetiségüektől lakott község hazafias elhatározását elismeréssel vette tudomásul.

— **Levél Montenegróból.** Egy fiatal banktisztviselő, tartalékos zászlós, érdekes levelet írt haza a harctérről, amelyből a következőket közölhetjük:

... Jelenleg jó dolgunk van. Századommal és a ...-ik századdal egy leégett montenegrói faluban tartózkodunk. A falu meglehetősen nagy volt a háboru előtt, de büntetésből leégettük, mert a lakossága is a csapatokra lőtt. Most szinte eltűnt a föld színéről. A templomát is felrobbantottuk, mert a lakosok abban tartották a löszert. Most atz a parancsot kaptuk, hogy építsünk, ahogy lehet, szükségházakat, mert lehet, hogy a télen is itt maradunk, vagy ha nem mi, úgy egy másik csapat fog ideköltözni és itt örködni.

A ház, amelyben most lakom, egy leégett szin, amelynek a falai valahogy megmaradtak; ennek a tetjén van szalma és

föld. Valószínűleg istállónak használták azelőtt. Nem tudom, hogy az ittlakásban való elődöm, az a derék ló, vagy tehén miképpen volt vele, de a magam részéről úgy tapasztalom, hogy ebben az otthonban mesése lehet aludni. Mondhatom, valóságos palota, mert látkam én már a kapitányommal leégett árnyékszékben is. Amikor tudni illik ideérkeztünk, nagy eső volt s csak ezt az egyetlen fűdött helyet találtuk az elpusztult faluban. Se nem szép, se nem jó hely, de legalább nem áztunk bőrg.

Itt most nincs hideg. Az ördög tudja különben is, hogy milyen időjárás van erre lefelé, a hegyek közt. Augusztusban sokszor majd megfagyunk s ma például igazán meleg van. Mi, a tiszték, ténylegesek és rezervisták, úgy élünk itt, mint a testvérek. Szóval, nincs baj. De azért otthon is jó . . .

Koszu-megváltás. Felsőbittebe község képviselő-testülete f. év október hó 10-iki gyűlésén néhai Hertelendy Imre ny. főbíró ur koszuujának megváltása címén a Vörös-kereszt egyesület felsőbitte fiókja javára ötven (50) koronát adományozott.

Ezúton fejezem ki az egyesület nevében leghálásabb köszönetemet. Lukinich Vince titkár és pénztárnok. Felsőbittebe, 1914. X. 12.

A Kiss József-ünnepély lezámolása. Nagybecskerek város közgyűlése és a városi színháznak és világitásnak a Kiss József-estélyre ingyen való átadása ügyében kedvezően határozván, az estély véglezámolása így áll: Összes bevétel 1103.20 K. Melyből 213 korona adomány, 890 kor. 20 fill. pedig színházi bevétel és összes kiadás 424 kor. 76 fill. Tiszta jövedelem tehát 678 kor. 44 fill. Ebből adatott Kiss Józsefnek 70-ik évi születése emlékéül 500 korona aranyban. A református szeretet terem építésére 89 kor. 22 fill. és a keresztény nőegyletnek 89 kor. 22 fill. Melyért köszönetüket fejezik ki a buzgó rendezőségnek, a szves közreműködőknek, az adományozóknak és az estélyen résztvevő nagyérdemű lelkes közönségnek.

Hadi jótékonyág. A cs. és kir. tartalékkórházhoz érkezett újabb adományok jegyzéke: Özv. Mihajlovics Ödönné: fehérnemű, Taubner Róza botok, Gombos Ilonka könyvek, Turinszki Sztána, Rusz Jánosné, Radicev Lyubica, Tar János, Momirov Katica, Astim Krisztina, Kursonov Draga, Csobics Mileva, Devics Lyubica, Heiler Dávidné, Ratzkó Persza, Eckert János fehérnemű, Schneider Antalné befőtt, Perger Rzsó dohány, dr. Nonay botok, dr. Stern Lázárné sütemény, Szenes főmérnök manók, Menezér Ignác, Kaskó Verona, Petrovics Katin, Beck Gyuláné, Gröszter Józsefné, Schirads Helén, Vági Sándorné, Vörös kereszt-egyet fehérnemű, Kremer S., Glück Manó, Nickl Pétr botok, Vessel Adél befőtt, özv. Bocksa Mártonné paplan, Magyar Pál könyvek, dr. Kécsi Valéria befőtt, cigaretták, Schessler József, Turinszky Katica, Babulik János, özv. Kovács Antalné, dr. Nagy Dezsőné, Annan Ádám, Oswald Pál fehérnemű, Klauber Vilmos és társa (Torontálvásárhely) papucskok, Melkuhn Dezső botok, Keller Lipót fehérnemű, botok, Opelcer Jenő frissítő, Begafő közs. ágyak, fehérnemű, Kocsis Miklósné fehérnemű, evőeszköz, Hódi Dánielné sütemény, Strelinger Márkné fehérnemű, tészta, tej, cigaretták, Kiss Józsefné fehérnemű, befőtt, Hochholzer János, Krahl Ferenc, Kovács Gyuláné gyűjtése (Módos), Radicev Lázár, Devics Draga, N. N., Sechorsch Józsefné, özv. Kohnné, Csathó Lajosné, N. N., özv. Nagy Józsefné, Szávits Sándorné, Csontos Rozália, dr. Sebestyén Jenőné (Temesvár), Junger Pál, Koszlovacska Acza, Grezlo Laura, Popov Gyula, Muta Danica, Konzulov Tina, Kiorszky Viktorné, Bartl Jakab fehérnemű, Petri Jakab cigaretták, Risztics Károlyné (Temes-

szlatina) befőtt, Sander M. József, Deutsch Márton, Bauer Antal, Scheirich István, Mesznik Lipót, Haidegger Ödön botok, Török Viola és Lili dohány, özv. Elmer Józsefné szőlő. Holländer N. papucskok, Winter Katalin ruhák, gyertya, Szabó Mihályné 2 kor., Kürti Ágnes 40 fill., Pira Sándor szőlő, Nagy Lajos ágy, teljes szobaberen-dezés, Glück Manóné szőlő, Bendy Ida (Wien), kötszer, Hartzer Józsefné fehérnemű, papucskok, Szalaváry Ede tészta, Somogyi Józsefné párna, tészta, befőtt, Kir-schenheider Zsuzsanna (Begafő) párna, befőtt, Daun Gyuláné gyümölcs. Steinbach Béla könyvek, Vági Sándor tokaji bor, Reimer Henrikné, Berkovits Bernát ágy, Fischer Miklósné fehérnemű, igyümölcs, könyvek Venczel Sándor tészta, Kadelbur-ger Edéné kávé, tea, Walzer Jakab málna-szőrp, dr. Vászits Endre cognac, Holz Fe-renc (Katalinfalva) bor, bot, Kilburger Miklós fehérnemű, keztüi, Pavlovits Kata-lin, Hambammer Elekné párnák, Haideg-ger Erzsike tea, rum, sütemény, cigaretták, Levits Milica fehérnemű, Schaffer Ede cigaretták, Hie Mátyásné tészta, gyümölcs, cigaretták, Berberszky Lyuba, N. N. fehér-nemű, Leube Rudolf fehérnemű.

A cs. és kir. tartalékkórház a nemes-szivű adományozóknak köszönetét fejezi ki.

A háború veszteségeiről.

Nagybecskerek, okt. 15.

A laikusok nagy tömegében sokan van-nak, akik azt hiszik, hogy a mai modern harc eszközök nagyobb emberpusztítást visznek végbe, mint a régi fegyverek.

Ha a történelem eseménydus lapjain visszapiillantást veünk, úgy azt találjuk, hogy az ókor vagy középkorban több volt a veszteségek százaléka, mint az ujkorban.

Régebben, amikor karddal, nyíllal, pa-rittyával, lándzsával stb.-vel hadakoztak, majd amikor a puská-vel gyermekkorát élte, vagyis hordtávolsága csekély volt, a hadviselő felek seregei sűrű és nagy töme-gekben, nyílt terepen rontottak egymásra és egész közlőrl vívták véres harcaikat. Ezidőben orvosi kezeelés hiányában a leg-több sebesült is a haremzón vérzett el.

Most a gyorsuló fegyverek már oly messzire röpitik lövedékeiket, hogy a csapatok nagy távolságon széles és ritka alakzatba mennek át és a terepet fűdőzés céljából a legjobban kihasználják, miáltal a találosok száma jelentékenyebben kisebb lett. Orvosok már a harctéren adják meg a szükséges első segélyt, emellett a sebesülé-sek 70—95 százalékat a most már kis átmé-rőjű, kevésbé veszélyes puska lövedékek okozzák. Természetes tehát, hogy a jelen háborúból aránytalanul több harcos tér vissza béke otthonába, mint azelőtt.

Berndt „Die Zahl im Kriege“ című művében statisztikailag kimutatja, hogy a fegyver-technika előrehaladásával a vesz-teségek százaléka fokozatosan kisebbedik. A legnagyobb veszteségek a rómaiak ide-jében voltak, amikor rövid karddal való-ságos állati mérszárlást végeztek egymás soraiiban (pld.) Cannae melletti csatában 77.000 római közül 44.000 halott maradt a csataterén, míg a győztes kartágóiaknak csak 8000 emberük.) Nagy Frigyes idősza-kában (1741—1763-ig) az átlagos veszteség 23.5 százalék volt, ebből 17 százalék a győz-tesnél és 30 százalék a veszteséknél. Napoleon idejében (1800—1815-ig) 19 százalék volt az átlagos veszteség, ebből 12 százalék a győzőnél és 26 százalék a veszteséknél. Az 1904—905. évi orosz-japán háborúban már csak 15 százalék az átlagos veszteség, ebből 9.8 százalék a győzőnél és 20 százalék a veszteséknél.

Ezen pár számadat is gazolja, hogy a veszteségek mindig kisebbek lesznek. To-vábbá meg lehet állapítani, hogy a legyö-

zötték veszteségei rendszerint kétszer ak-korák, mint a győzteseké. Miután a győző hadművelte általában mind támadó jelle-gűek, látjuk, hogy a támadás a védelem-nél — az erkölcsi előnyök mellett — kato-nailag eredményesebb. Bár a védő látszó-lag erősebb, azonban egy sikeres támadás végső stádiumában: a roham és tüzzel való üldözésnél a veszteségek óriási számát éri el (így az oroszok az északi harctéren.)

A sebesülteknek eddig körülbelül 25 százaléka halálos volt. Az orvostudomány előrehaladásával e szám most már jóval kisebb.

Azonban mindenkor nagy a tisztí vesz-teség, átlag 2—3-szor akkora, mint a le-gényeségi százalék.

A lövedéknél sokkal kegyetlenebb pusztítást idéznek elő a különféle járványos be-telegek (pestis, kolera, vérhas), időjárási viszontagságok (megfagyás, napszúrás) és a hadi fáradalmak. Napoleon 1812-ben 442.000 emberrel indult el az oroszok ellen és nem egész fél év alatt az éhségtől és hi-degtől 334.000 katonája pusztult el. Az 1828—29-iki hadjáratban az oroszoknak 68.000 emberből pestis és vérhas folytán 60.000 maradt a haremzón. 1866-ban a po-roszoknak 59 százaléka kolera és más be-telegekben halt el.

Miután háborúba a nemzetek ember-anyaguk legjobbját küldik, amelyből jelen-tékeny része vissza sem kerül, a háborúnak biológiai értelemben vett fajjavító hatása legújában nincsen. Kulturális kiválasztó hatása, a nemzetek hatalmi versengése foly-tán művelődés-fejlesztő hatása azonban mind hasznosabb lesz.

Jól mondja Schallmayer „Der Krieg als Züchter“ című nagy munkájában, hogy „a háború a biológiai javakért, melyeket elpusztít, bőven kárpótol minket a műve-lődés öregbítése által.“

B. J.

Színház, művészet.

Az első előadás. Hosszu szü-net után, a szokottnál későbbben, ma este kezdődik meg az idei nagybecske-reki színházi évad. Balla Kálmán színháru-lata megkísérli, hogy háborús gondjainkat enyhítse s esténként fölűditsen ben-nünket és remélhető, hogy ezt az igye-kezetét siker kíséri. Különösen, ha a színpad csillogó világát még a győzel-mek ragyogása is fényesebbé teszi. Hisz-szük, hogy a társulat igyekezetét közön-ségünk is támogatni fogja amennyire teheti s amennyire hangulata lesz hozzá. A társulat ma este első előadásaként Hegedüs és Faragó „Mindnyájunknak el kell menni“ című hazafias alkalmi darabját adja elő.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1914 szept. 7-től tov. rendelkezésig.

INDUL.	
Nagybecskereki pályaudvarról.	óra perc
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt . . .	6:21
Karlova—Szegedre délután	1:13
Zsombolya—Szeged—Budapestre délután . .	4:00
Pancsovára délután	5:18
Karlova—Szeged—Budapestre este	7:18
Pancsovára délelőtt	8:10
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.	
Módos—Temesvárra reggel	3:33
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel .	2:26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11:55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5:25
ÉRKEZIK.	
Nagybecskereki pályaudvarra.	
Budapest—Szeged—Karlováról délelőtt . . .	6:49
Budapest—Szeged—Karlováról délután . . .	4:50
Budapest—Szeged—Nagykik.—Karlováról este	9:21
Temesvár—Zsombolyáról délelőtt	9:28
Temesvár—Zsombolyáról este	6:30
Pancsováról délelőtt	8:38
Pancsováról este	6:52
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.	
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9:34
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4:10
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délelőtt	8:28

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.

Asztalos:

Szelentzky Pál, Árpád-utca.

Bádogos: Schmidt Ferenc, Nicky-utca.
Walik István, József főherceg-u.**Biztosítási ügynökségek:**Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.-Francia bizt. társ. József fgg-u.
Ifj. Rigó István (Első M. Ált.) Árpád-u. 21.
Rosenberg Salamon (Magyar Élet- és Járadék), Ferenc József-tér. Telefon 3-22.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Gabonatér.**Borbély és fodrász:**Ikity Dusán, Hunyadi-utca.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-u.**Butorgyár:**

Bence A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv. Guttman Jakabné és fiai, Kültelek.

Cipőkereskedők: Kertész A., Iskolaépület.
Weinberger K., Hunyadi-u.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.**Divatáruház:**Boskovits S. J., Hunyadi-utca.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mesznik Imre, Pénzügyi palota.
Perger Rezső, Jókai-u.**Dobozgyár és műkönyvkötészet:**

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Ékszerészek:

Goldberg Mihály, Hunyadi-u.

Fényképész:

Oroszy Lajos, Korona-utca.

Férfiszabók: Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis Sándor, Klub-kávéházzal szemben.
Kovács Ödön, Hunyadi-utca.
Tóth József Hunyadi-utca.**Feremütem:**

Buzolich József, Hunyadi-utca.

Fer- és csemegekereskedés: Fendler József, Hunyadi-u.
Weiterschan József, Hunyadi-u.**Gépjavitó műhely:**Bürger és Grünwald, Temesvári-u.
Csókás Antal, Nicky-utca.**Gőzfűrés:**Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.**Gyógyszertárak:**Kellner J. utóda Czika Jóló, Hunyadi-u.
Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, Szerb egyház-palota.**Hálógyár:**

Csusner János.

Kalapkészítő:

Andresz A. Fötér, Bauer-ház.

Kalapraktár:

Sindelés Béla, Hunyadi-utca.

Kávéházak:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműúru-, rövidáruüzlet: Benó testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.**Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:**Almásy és Szepessy, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.**Könyvkötészet:**

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-szállodával szemben).

Kocsigyártó:

Amend Ferenc, Nicky-utca.

Kőművesek: Gazdig György, Szerbtemplom-u.
Hoff N. és társa.
Klaszky Jakab, Váraljai-u.
Mattern Mihály, Juranies-u.
Pányi János.**Lakk-, kence-, és festékáruraktár:**

Pencz János, Megyeház-utca.

Lakatosműhely:

Engel Adám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Mészáros és hentes: Bauerle testvérek, Városházépület.
Prokisch Gyula, Hunyadi-u.**Mozigépek, berendezések:**

Berger Árpád, Hunyadi-utca.

Műköszörüs:

Molnár János, Nicky-u.

Női kalapüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kész kosztium és bluz:

Schwartz Dávid, Hunyadi-utca.

Ruhakereskedés: Felsenstein Ferenc, Hunyadi-u.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-u.
Schwarz Dávid, Hunyadi-u.**Sirkóraktár és szobrászterem:**

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, Szerb egyházpalota.

Szállodák: Beneth nagyszálló, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához“ c. szálloda, Megyeház.**Szénkereskedés:**

Herzog Gyula, Kinizsy-u.

Szeszgyár: Lukács és társa, Kültelek.
Schwirllich Alajos, Aradáci-u.**Téglagyár:**

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Bence A. és fiai.

Tüzifa-, épületfakereskedés: Annau örökösök, Korona-utca.
Gerő Henrik, Korona-utca 4.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.**Urídivatáruház:**

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés: Boleszny Antal, Hunyadi-u.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.**Vendéglő, étterem:**Gál István, Orient-étterem
Habrich Ferenc, Melencei-u. 29.
Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király söresarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Rensing Mátyás, Otthon-söresarnok
Tóth és Norizsán, a nagyhid mellett.**Virágkereskedés és kertészet:**

Oláh Gábor, Bajza-u.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontai“

politikai napilap kiadóivatala, mely lap a legrégebb, legelterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontálvármegyében.